

Poloni Korin Imboma Pipia Talo

Tipe Topa Tirimu Ungumu

2 Korin

I Ungu Torumumunga Ungu Pulu Mare

Imbo maren i kolo toko mane tikolio Pol imbomanga kou wapu ltimu, iye aposel paimbore molo lepamo ningo, Korin kombuna wendo oringi. Eno maindo mundumbei i pipia talo tipemu topa panjipelie Poloni yunge kongonomundo kape yunge konopu mandopa ltemomundo kape i unguma nimbe mundurumu.

Goteni nunge konopu ltenomu yunge kongono iyemunga konopu lerimu mele manda lepili nipili!

Jisasini Nanga Kongonomu Tendepaio Nimbe Lipe Mundurumu Iyemando Goteni Kongono Tirimu Mele Poloni Nimbe Tirimu Unguma

Poloni pipia tombaindo pulu polopa torumu unguma

1 ¹Na Pol, Goteni na kanopa ltimuna Kraist Jisasini yunge kongonomu tendepuwi nimbe lipe mundurumu iyemu, na kinye linonga Kraistinga ungumu pileli angenu Timoti peya molopolio Gotenga imbo talape kombu awili Korin moromelema kinye, Gotenga imbo kake telima kombu Akaia provins tukundo kombumanga pali moromele imboma palindo i pipiamu eno topo tiro.

²Linonga Lapa Gote kinye Awili Jisas Kraist taloni eno kinye konopu noiko, eno konopu u nipili taka liko molaio nengili.

Poloni Gote kinye paa tereno nimu ungumu

³Linonga Awili Jisas Kraistinga Lapa, yu Gote moromo, aku iyemu yu kinye kondo kololi ulu pulumu pepa wendo oromo, yu lino kinye umbunima wendo oromo wali konopu enge nimbe u nipili molangei nimbe lipe tapondoromo Gotela, yu kapi nimbo imbi nimbo pala

mundemili. ⁴Yu, lino kinye umbunima wendo oromo wali eno konopu enge nimbe u nipili molangei nimo Gote. Oi lino kinye umbunima wendo oromo wali Goteni lino konopu enge nimbe u nipili molangei nimbe lipe tapondoromo aku tepa mele imbo mare umbunima wendo ombalo wali aku teko konopu enge nimbe u nipili molangei ningo manda liko tapondangei nimbe yuni lino oi aku tepa lipe tapondorumu. ⁵Linoni imboma manda lipo tapondopo konopu enge nimbe u nipili molangei nimolomunga pulumu i tepa. Kraist oi mindili norumu mele, kinye lino yandopa mindili nombo moromolo, aku tepala Goteni Kraist lipe tapondopa konopu enge nimbe u nipili molopili nimumunga lino konopu enge nimbe u nipili molangei nimbe lipe tapondoromo kala. ⁶Lino mindili nombo umbunima meremolo wali eno konopu enge nimbe u nipili molko, mindili nolemala aulkena wendo ongo, molko kondonge aulkena punge aku lipe tapondoli ulumu eno kinye pepili nimbo aku tepo mindili nombo umbunima meremolo. Goteni lino konopu enge nimbe u nipili molangei nimomunga lino kelepo enge nimbo moromolo wali aku ulumuni linoni eno konopu u nimbe enge nipili molangei nimbo manda lipo tapondoromolo kano kinye lino umbuni tirimelena mepo moromolo mele eno aku teko mindili noromele wali eno kape konopu toimbo topili enge nipili taka liko molongela. ⁷Eno lino kinye tapu topo molopo, mindili peya noromolo mele eno lino kinye tapu topo molopo peya konopu enge nimbe u nipili moromolo kala nimbo pilipolio aku tekolio eno umbuni te tembalo wali ungu tukumemu tiye naa kolko enge ningo molongela konopu lepo moromolo.

⁸Ango kame, ya kombu Esia provins lino kinye umbunima paa wendo orumuma eno wamongo pilengei nimbo tiemboi. Ulu umbuni orumuma paa awili lerimu wali lino paa kolomolo konopu lierimulu. ⁹Aku umbuni wendo orumu wali lino kolomolo waimu wendo oromo konopu lierimulu. Imbomanga engemuni lino Gotenga kongono manda naa tendemolo. Nalo Gote imbo kololima makilko koinjo molangei nimo iyemu, yunge engemunga kau i kongono manda temolo nemili akumunga i umbunima wendo orumu. ¹⁰⁻¹¹Aku ulu wendo orumumuni lino topa kondombai terimuna Goteni lino tepa koinjo ltimu. Umbuni mare wendo ombalo wali altopala lino tepa koinjo kau limbalo konopu litemolo. Enoni kape aku teko ningolio lino liko tapoko Gotendo konge tenderingi. Linonga ningo konge tenderingima pilipelie Goteni lino lipe tapombalo ulu kanokolio imbo awinini Gotendo paa tereno ninge.

**Pol konopu alowa tepa Korin naa purumumunga
kolo naa toru nimu ungumu**

¹²Na andopo tero mele konopuni pilipolio ulu teruma pali tepo kondoru. Na eno kinye moloru wali Goteni kanopa kake teli uluma

nimbe pimoma kau konopuna panjipo, na konopu talo naa pepili eno kinye tumbi tipo molopo ulu mare teru mele pilipolio molopo kondoru nimbo lipo manjipo tono kolto. Walite tepo naa kenjiru nimbo pio mele eno manda nimbo tirumanga tono kolopo i paa nio. Aku uluma konopuni pilipolio teru kinye mai kombuna aku tepa lipe manjili teni na naa taporumu. Goteni na kinye konopu noipelie taporumumunga na aku tepo andopo moloru. ¹³⁻¹⁴Eno manda kanoko ungu pulumu tumbi tiko pilinge unguma pipia topo tiro. Paimbo oi andopo kongono teru mele eno tumbi tiko naa liko manjirimele nalo linonga Awili Jisas ombalo waimu wendo ombalo kinye eno Kraistinga imboma molongena kanopolio tono kolomolo mele enoni lino Kraistinga imboma aku teko molomolo kanokolio tono kolko kau molangeila konopu Itemolo.

¹⁵Eno aku teko molonge konopu lepolio eno tepo tono kondopo wali talo tipo kanomboi nimbo nani eno moromelena oi ombo niu kanomu. ¹⁶Na konopu leri mele i tepa. Kombu Masedonia provins pumboindo oi eno molongena ombolio, Masedonia pumbo. Altopa Masedonia tiye kolopo eno molongena kelepo yando ombo kinye enoni na kombu Judia distrik puwi ningo liko tapangei ombo konopu leri. ¹⁷⁻¹⁸Aku tembo niu mele konopuni naa pilipolio we niuya? Na i tembo, i tembo nimbo, nimbo panjiro mele maina imbomani konopu talo pepili ulu te naa tengeindo kolo toko temolo nimele mele na aku tepo naa nio. Ulu te temboindo paimbo tembo nio. Naa temboindo paimbo naa tembo nio. Goteni konopu alowa malowa naa tepa paimbo nimo mele nani i paa paimbo nio. Nani ungu te ee nimbo molo nimbo naa panjiro kano.

¹⁹Na kame Sailas kame Timoti kame linoni eno moloringina ombo Gotenga Malo Jisas Kraistinga ungumu nimbo tirimulu, aku iyemuni konopu alowa malowa naa tepa, yu Gotenga iye toya tolimu. Tembo nimo ungumu paa tembalo. ²⁰Goteni tembo nimbe mi lepa nimbe panjirimu kano uluma paimbo tepa moro tondombalo iyemu Kraist yu. Aku tepa moromomunga Gotenga ungumu paimbo tembalo nimbolio Gotenga imbi nimbo pala mundurumolo. ²¹Lino kape eno kape Goteni enge tirimona Kraist kinye enge nimbo tapu topo moromolo. Lino yunge kongono tendangei nimbe Goteni lino kanopa lipe, ²²lino yunge imboma moromolo nimbo pilemili nimbe linonga konopuna tukundo Gote yuni nanga nimbe imbi topa, linoni pilipolio lino paimbo yunge imboma nimbe kanopa ltimu. Pele, paimbo yunge melema pali lino timbelo nimbo pilemili nimbe i teli oi yunge Mini Kake Telimu linonga konopuna molopili nimbe tirimu.

Korin imboma moloringina Pol welea naa purumu ungu pulumu

²³⁻²⁴Nani eno umbuni te naa timboindo kombu awili Korin kelepo welea naa oru. Goteni na karomo paimbo nio. Enoni Kraistinga ungumu paimbo

ningo enge ningo pimelemunga eno enge ningo pilko molangei nimbo na enonga iye awilimu molopo, eno nokambo nimbolio manda naa nimbo. Eno enge ningo pimele ulu akumuni eno enge ningo moromelemunga eno tono kolangei nimbo eno peya tapu topo kongono teremolo.

2 ¹Akumunga na eno molongena altopola ombo wali umbuni timbo konopu lepolio naa oru. ²Nani eno umbuni tilkanje we imbo narini na teko tono kondolemalaya? Aku we imbo te molo, enoni kau na teko tono kondonge. ³Aku tepo lipo manjipolio eno oi konopu topele toko molangei, pele na ombo kinye lino tono kolopo kopu tepo molamili nimbo nani umbuni timboma oi pilengei nimbo pipia te oi topo tiru. Enoni ungu pilko ulu tumbi nilimu tenge wali na teko tono kondangei konopu lepolio lino waye tono kolomolo. ⁴Paimbo nani eno pipia te topo tiru wali eno oi teko moloringi mele pilipolio pipia tomboindo na kamelena paa mindili tepa konopu umbuni tepili kola tepo molopolio pipiamu topo eno tiru. Eno tepo umbuni tiemboi nimbo naa tiru. Nalo eno konopu paa lakopa mondoro ulumu ningo pilengei nimbo topo tiru.

**Imbo teni eno tepa kenjimbelo wali yu tepili
ningo tiye kolangei nimu ungumu**

⁵Nalo Korin iye teni tepa kenjirimu kano iyemuni umbuni te tirimu na kau naa tirimu. Enondo kape tirimu, nalo eno paa tepa torumu konopu naa leaio nio. ⁶Imbo awinini kano iyemu ulu pulu keru terimumunga ningo tumbi tiko mindili tiringi kanomu, aku manda. ⁷Kinye aku ulu keleaio! Yu mindili tiringi kanomu umbuni paa awili teni yu paa tepa mainye mundumbelo ningo kinye, undupe kanopili ningo mindili tiringi ulu tiye kolko yuni ulu pulu keru terimumu yu tepili ningo tiye kolko yu kondo kolko, konopu ame topili ulu mare teaio. ⁸Akumunga yu paimbo konopu mondoromele ltemo nimbe kanopili ulu mare teaio nimbo enge nimbo konge tero. ⁹Oi nani eno pipia topo tirumunga pulumu i tepa. Nani eno manda manjipo, teaio nio ungu enoni pilkolio waliwalima pilko liko teremele molo naa teremelenje, pilembo nimbo kano pipiamu topo tiru. ¹⁰⁻¹¹Sataneni lino Kraistinga imboma moromolomunga kondi topa ulu teremoma pali lipo manjirimolo. Kuromanga nomi Satanenga engemuni lino topa mainye naa mundupilimunga linoni teko kenjirimele imbomanga ulu kerima tiye kolamili. Aku tepolio kano iyemuni tepa kenjirimu ulumu enoni tiye koromele mele nani kape aku ulu tero. Ulu te paimbo tepa kenjirimu lemo eno kondo kolopo lipo tapondopo Kraist kanopa molopili oi tiye koloru.

**Pol Troas taunondo pumbelie Taitus naa
kanorumumunga konopu wango naa nimu**

¹²Oi Kraistinga ungu tukume nimbo timboindo Troas taunondo puru wali Awilimuni na akuna kongono manda tembo aulkemu lipe tumbi

tindirimu mele mona lierimuna kanoru. ¹³Nalo nanga kongono tendeku angenu Taitus akuna naa omba molorumu koropo kelepilio nanga konopumu wango naa nimu wali Troas imbomando molaio nimbo tiye kolopo Masedonia provins puru.

**Kraistinga kongono tenderingi iyema yunge
engemuni enge ningo moloringi ungumu**

¹⁴Paimbo, konopu wango naa nimu nalo Goteni opa pule iye topa mainye mundupelie uwi nimbe lino Kraistinga imboma kumbe lepa alume nimbe yu pumbelie lino Kraist molopa teremo uluma pali temane topo tilipo andamili nimu. Akumunga yundo paa tereno nimolo. Yunge ungu nimbo tilipo andoromolo, aku ungumunga mune tolimu kombumanga pali pilko manda tenderemele. ¹⁵Kraistinga mune pengamu toromona Goteni lino aku tepa mele mune pengamu toromona pimo. Aku mune penga toromomu imboma pali, mindili nolemala aulkena wendo ongo molko kondonge aulkena purumele imbomanga kape mindili nongo molko kenjinge aulkena purumele imbomanga kape, imunana mune toromo. ¹⁶Nalo aku munemuni ungu talo nimo. Mindili nonge aulkena purumele imbomani Kraistinga temane pengamunga munemu pimele kinye lkupindi toromo. Kano munemu eno mini pali kolonge ulu pulumu peremomunga aku tepa lkupindi toromo. Molko kondonge aulkena purumele imbomani ungu tukumemunga munemu pilkolio, eno koinjo molko kondoko kau punge ulu pulumu peremo mune tingo telimu pimele. Akumunga Kraistinga ungu tukumemu nimbe timbelo kongonomu narini manda tembaloya? ¹⁷Iye awinini Gotenga ungumu wamongo ningo naa tiko kolo toko bisnis mele teko kou mone awini limele mele lino aku ulu naa teremolo. Goteni lino i kongonomu tirimomunga Kraist kinye peya tendeku tipo molopo linonga konopu tumbi nimbe pepili Goteni kanopa molopili yunge unguma imboma nimbo tirimolo.

**Goteni ungu koinjo mi lepa nimbe panjirimu ungumunga
kongono tendeli imbomanga ungumu**

3 ¹Nalo aku tepo tero nio akumu nani altopo pulu polopo nanu kapi nimbo nanga imbimu nanu lipo ola mundumboi teroya? Molo imbo maren i teremele mele pilipolio temboindo na tepo moro mele eno pilengei nimbo imbo teni pipia tondopili nimbo mepo ombo eno lipo ondomboya? Molo linoni pipia aku teli te enoni lino tapopili ningo lino pipia mepo pumbo imboma lipo ondomolomu manda toko tinge nimoloya? Aku molo. ²Lino moromolo mele imboma lipe ondoromo pipia akumu eno Kraistinga Korin kombu moromele imboma pipia aku teko moromele konopu ltemolo. Lino moromolo mele kanamili ningolio imbomani eno Korin imboma teremele ulu kanoko kambu toromele. ³Eno

Kraistini pipia topa mundurumu moromele mele we imbomani karomele. Linoni kongono teremolo akumuni Kraistini kano pipiamu torumu. Nalo pipia kanona peneni ungu te naa torumu. Koinjo moromo Gotenga Mini Kake Telimuni kano pipiamu torumu. Goteni yunge kini kou elke tolina imbi topa Moses tirimu mele tenga pipia naa torumu nalo eno imbomanga konopuna torumu.

⁴Kraistini nanga konopuna kongono terenomuni imboma lipe tapondoli engemu tirimo ungu nimbe tirimona pilipolio Goteni na paimbo yunge kongono tendani nimbe kanopa ltimumu konopu lteo. ⁵I kongono teromu nanga engemuni manda tero paa manda naa nimbo. Na enge te naa peremo. Gote yuni na enge tirimona nani i kongonomu manda tero. ⁶Goteni nimbe panjipe mi lerimu ungu koinjomunga kongono iyemu molani nimbe yuni enge tirimona moro. Aku ungu koinjo nimbe panjipe mi lerimumu oi Moses molopili Goteni Israel imboma ungu mane tipe kou karu lelina ola imbima topa teaio nimbe tirimu mele, molo. Ungu koinjo nimbe panjipe mi llerimu akumu Gotenga Mini Kake Telimuni omba tepili nimu. Goteni oi Mosesindo imboma ungu mane tiwi nimbe yu nimbe tirimu ungu kanomani imbo mini pali kolonge ulu pulumu tirimo, nalo Gotenga Mini Kake Telimuni lino koinjo molopo kondopo kau pumolo ulu pulumu tirimo.

**Goteni altopa nimbe panjipe mi lerimu ungu
koinjomunga engemunga ungumu**

⁷Goteni kou elke tolina ungu mane topa Moses tirimu ungu mane akumani imbo molko kenjiko kau punge aulkemu akiririmu ungu manema wendo orumu kinye Gotenga enge pa telimu kinye wendo orumu. Aku pa enge nilimu Mosesinga kumbekeremu aku torumu kinye, ena karomele kinye mongoma yumi yami teremo mele Israel imbomani yunge kumbekeremu kanoringi kinye aku ulu terimu. Nalo altopa wali mare omba purumu kinye Mosesinga kumbekerena pa terimumu kelerimu. Kololi ulu pulumu perimu ungu manema aku tepa pa enge nilimu kinye wendo orumu ltemo ⁸kinye, imbo koinjo molko kondoko kau puli ulu pulumu peremo Gotenga Mini Kake Telimuni tirimo ungumu kinye wendo oromo pa enge nilimu paa olandopa enge pembalo. ⁹Imboma teko kenjirimelemunga mindili nangei nimbe kongono teremo ungumu enge te peya wendo orumu lemo kinye, imboma lipe tapondopa ulu pulu kerima tiye kolopa eno tumbi tindirimo kongono teremo ungumunga enge te peya wendo oromomu paa olandopa pembalo. ¹⁰Kinye wendo oromo akumu paa lakopa pa enge nili olandopamu peremo. Oi wendo orumu enge pa teli akumu paa mainyendopa. ¹¹Oi lepa naa pumbelomu wendo orumu wali enge pa telimu kinye orumu lemo, kinye lepa kau pumbelo ungumunga enge pa telimu paa olandopa ltemo.

**Goteni altopa nimbe panjipe mi lierimu ungu koinjomunga kongono
tendeli iyemani pipili naa kolko kongono teremele mele ungumu**

¹² Kinye, Goteni ungu koinjo nimbe panjipe mi ltemo kongonomuni imboma paimbo tapopa kondoromo, aku ungu koinjomu paimbo lepa kau pumbelo, lipo manjipolio, imboma pali pilengei nimbo konopu toimbo topili mona nimbo tilipo andoromolo. ¹³ Oi Mosesini yunge kumbekerena pa teremomu kumbulupe kiminyeki nimbei teremo ulu Israel imbomani naa kanangei nimbe maminye te lipe yunge kumbekeremu pipi tirimu. Lino Mosesini terimu mele aku tepo naa teremolo. ¹⁴ Nalo Mosesini yunge kumbekeremu maminye mele teni pipi tirimu, aku tepa mele Mosesini topa panjirimu unguma kambu toromele wali Israel imbomanga konopumu mele teni pange tendeli peremo. Kinye kape aku ulu we teremo. Kraist ipuki tilimalanje aku ulumu wendo omba pulka. Ipuki naa tirimelemunga we pange teli peremo. ¹⁵ Paimbo kinye walimunga kape Mosesini torumu bukuna moromo unguma kambu toromelena pimele kinye maminye aku tepamuni enonga konopuma we pipi tirimo. ¹⁶ Nalo imbo te konopu topele topa Awilimu ipuki tirimo kinye Awilimuni maminye mele imbomunga konopumu pipi tirimomu wendo lipe ltenderemo. ¹⁷ Awili Jisas kinye Mini Kake Telimu konopu tendekumu ltemo. Mini Kake Telimuni kongono tepa moromona ulu teni pipi manda naa tirimo. ¹⁸ Akumunga lino Kraistinga imboma pali maminye mele teni aku topa pipi naa tirimomunga, Awilimunga imbimu enge peremo pamu omba angilipe kariapa melena mini mana teremomu kanopolio wali Awilimu kinye Mini Kake Telimu konopu tendeku ltemomuni lino tepa aku enge pa telimu lino kinye pepa olandopa olandopa enge pumbe telipe pupili nimbe yu mele apuwe leamili nimbe yu tepa moromo mele olando olando manda leko pangei nimbe teremo.

**Jisasini lipe mundurumuna yunge kongono tenderemele
iyema mingima maini teli mele moromelena
tukundo mele walkumo peremo ungumu**

4 ¹ Goteni ungu koinjo nimbe panjirimumu olandopa, akumunga enge pa telimu olandopa. Imboma aku tepa lipe tapondoromo akumunga Goteni lino kondo kolopalie tepo kondamili nimbe i ungu tukumemu andopo imbomando nimbo tirimolo kongonomu tirimomunga pilipolio umbunima wendo oromo kinye kongono tiye kolamili konopu naa ltemolo. ² Lopeke teko teli uluma kinye, pipili teli uluma kinye, oi lipo umbulu tirimulu. Kolo naa topo, Gotenga ungumu nimbo alowa naa tenderemolo. Goteni kanopa molopili imbomani pali enonga konopuni pilkolio lino Gotenga kongonomu tenderemolona kanokolio tumbi tiko teremele ningo pilengei nimbo linoni ungu tukumemu mona nimbo

para tirimolo. ³Nalo ungu tukume nimbo tiro wali paimbo melteni pipi timona naa pilinge lemo aku pipi tili ulumu kombu kerina purumele imboma kinye wendo oromo. ⁴Iye Kraist yu paa Gote none telimu moromo. Kraistinga imbi moromona au nimbe enge pa telimunga ungu tukumemunga pamu naa kanangei nimbe ya mai kombumu nokoromo gote kolo toli kuro Satan yuni Kraist paimbo ningo naa pimele imbomanga konopuni liko manjingei aulkemu pipi tindirimo. ⁵Ungu tukumemu toya topo nio ungu nindu kano mele, nanu palo topo na iye pengamu moro nimbo naa nimbo tiro. Nani nimboindo, Jisas, Goteni lino nokopa kondombalo iye te lipo mundumbo nimbe kanopa ltimu iye nomi Kraist, yu Awilimu. Jisasini nando tewi nimu mele tepo, na eno Kraistinga Korin imbomanga kendemandemu moro nio kano, aku tepo ungu tukumemu mona nimbo para tiro. ⁶Akumunga pulumu i tepa. Kombu tumbulu tolina pa tepili nimu kinye mai kombuna pa terimu kano Gote yuni linonga konopuna tukundo pa tenderimu. Linoni Gotenga enge pa telimuni Kraistinga kumbekerena pa teremo kanopo lipo manjemili nimbe aku ulu terimu.

⁷Nalo maini teremele mingi akumanga tuku imbomani enonga mele penga kou olandopa pulima lopeke teko noirimele aku tepa mele Goteni tirimo ulu niomu lino kinye peremo. Aku teremomunga imbomani kanokolio i enge paa penga olandopa lino kinye peremomu linonga enge te molo. Gote yunge engemu kau peremo ningo pilinge. ⁸Waliwali, kombumanga pali, lino kinye umbunima wendo oromo nalo akumuni lino kamukumu topa mainye naa mundurumo. Wali marenga lino temolo mele konopuni pilipo tunduromolo nalo linonga konopumu kamukumu keru lepa tepa embambo naa tirimo. ⁹Linonga opa pulemani lino teko kenjingei teremele nalo Goteni lino tiye naa koromo. Imbomani lino toromele nalo lino kamukumu toko naa kondoromele. ¹⁰Jisas toringi kolorumu mele waliwali lino mindili nongo kolangei ningo lino teko kenjiko linonga kangimu toromele nalo naa kolopo we koinjo moromolo kano ulumuni Jisas we koinjo moromo lipe ondoromo. ¹¹Aku nio ungumu i tepa. Lino koinjo moromolo iyemani Jisasinga kongonomu tenderomolomunga imbomani lino toko kondongei teremele kinye linonga kangindo kololi ulu pulumu peremomunga kolekala nalo naa kolopo we koinjo moromolo akumunga linonga kangimuni Jisas koinjo moromo mele pilengei mona liepili nimbe lipe ondoromo. ¹²Kololi ulumuni lino aku tepa topa kondombai teremo nalo koinjo molopa kau puli ulu pulumu eno kinye peremo.

¹³⁻¹⁴Gotenga bukuna moromo mele i tepa,

Gote ipuki tiromunga nimbo para tiro, (Sng 116:10)
nimbe peremo. Awili Jisas kolorumu kinye topa makinjindirimu iye akumuni lino kape eno kape Jisas kinye peya topa makinjipe yu

moromona lipe mepa pumbelo nimbo aku ungumu lipo manjipolio lino kape oi iyemuni ipuki tirimu mele aku tepo ipuki tirimolomunga nimbo para tirimolo. ¹⁵Na kinye aku tepa umbunima wendo oromo akumu eno Kraistinga imboma lipe tapondombaindo wendo oromo. Goteni we kondo kololi ulumuni anjo anjo pumbe imbo awini lipe tapondoromomunga imbo awini olandopa olandopa Gote kinye Paa tereno ningo yu kapi ningo imbi liko ola mundundengei nimbe aku ulu umbunima na kinye wendo oromo.

Jisasini lipe mundurumuna yunge kongono tenderemele iyema tiye naa kolko kongono enge ningo terelememunga ungu pulumu

¹⁶Aku tero ulumuni eno aku tepa lipe tapondoromo, na kinye eno kinye lino aku tepa ulu pengama wendo ombalo mele pilipolio umbunima na kinye wendo oromo wali apa, tiye teremo, kongonomu keleambo nimbo konopuna umbuni pepili naa moro. Paimbo nanga kangimu koromo nalo takiraki Goteni mini konopu talo koinjo kau ltenderemo. ¹⁷I ulu lipo manjirimolo. Na kinye umbuni wendo oromoma ulu awili te molo; wali alaye kolo wendo oromo. Kano ulu umbunimani Gote enge pa telimu kinye moromona pumbo yu kinye peya aku kombu paa pengana molombolo aulkemu akirindirimo pilipolio i ulumu paa mele enge awilimu; umbuni wendo oromoma ulu tukumere molo lepamo nimbo pio. ¹⁸Akumunga, na mongoni karo melema wambo kanambo naa nio; naa karo mele kanoma paa kanamboa nimbo moro. Mongoni karo melema pora nimbelo. Naa karo melema waliwalima lepa kau pumbelo nimbo pilipolio nio.

Mulu kombuna angimo ulkemanga molomolomunga ungu manda lelimu.

5 ¹Aku tepo lipo manjipo moromolo mele niomunga ungu pulu te i tepala. Lino piltimolo, linonga ya maina kangimu, ulke takaina mele moromolo. Akumu purumbelona tekiringe wali Goteni ulke koinjo te lino molamili nimbe tepa wamopa noindirimomu lino timbelo, aku ulkemu maina imbomani takoromele aku teli ulke te molo. Akumu mulu kombuna waliwalima angilipe kau pumbelo ulkemu. ²Pele aku tepa ulkena tukundo molomolo nalo i teli oi ya mai kombuna i ulkena molopolio, lino tukundo molomolo ulke koinjomu Goteni linonga wale pakoli mele paa pakondopili nimbo umbuni kolopo konopuna kola tepo moromolo. ³Akumu wali pakoli mele pakondombalo wali we naa molomolo nimbo pilipolio, kinye aku tepo moromolo. ⁴Lino i ulke takaina molopolio wale pakoli te naa pakopo we moromolo nimbo pilipo mulu kombuna ulke timbelo akumu wale pakoli melema pakomoloa nimbo umbuni kolopo konopuna kola tepo moromolo. Kinye pakopo moromolo

kangimu kulupo topo lteamili nimbo aku tepo naa nimolo. I kangi kolombalo akumu kikulu topa koinjo molopa kau pumbelo. Oi kangimu taka tombalo nimbo linonga mulu kombuna angimo kangimu pakamili nimbo moromolo. ⁵Gote yunu lino koinjo molopa kau puli kangima angilipili nimbe lino i teli oi lipe tumbi tindipelie, altoko eno molonge nio mele paa aku teko molonge ipuki tiengei nimbe i teli oi yunge Mini Kake Telimu lino tirimu.

⁶⁻⁷Aku ulu terimumunga Goteni nimu mele paimbo wendo ombalo nimbo pilipolio na kinye umbunima wendo oromo kinye tiye naa kolopo waliwalima konopu toimbo topili moro. Na ya maina kangimunga tukundo moro wali Awilimu kinye Yunge kombuna peya naa morombolo nimbo pio. Lino moromolo ulumu kanopolioyenga molo, nalo konopuna lipo manjipolio ipuki tipo moromolo. ⁸Nalo nani oi nio mele altopo niola. Konopu toimbo topili molopolio na maina kangimu i teli oi tiye kolopo Awilimunga nokoromo kombuna pumbo yu kinye peya molembalanje paa konopu lepo moro. ⁹⁻¹⁰Konopu aku tepo lepolio Kraistini lino kot tendepa pilimbelo kinye lino pali yunge kumbekerena pumbo angilimolo. Aku wali oi ya mai kombuna kangimu kinye molopolio lino tepo kondorumulu molo tepo kenjirimulu mele pilipe apurupelie te te nimbe pundu tombalo. Akumunga, mai kombuna kangimu kinye molondu lemo kape, molo kolondu lemo kape Awilimuni kanopa penga pimo uluma paa teambo nimbo konopu kimbo tipo moro.

Lino Gote kinye altopo tendeku tipo molomolomunga ungumu

¹¹Kotena angimolo nimbo pilipo Awilimu kinye pipili kolopo lipo manjirimolo akumunga imbomani Yu ipuki tieio nimbo paa enge nimbo nimbo tiro. Na konopuni pilipo uluma tepo moro mele Goteni tumbi tipe karomo. Eno kape nani tero mele enoni kanoko konopuni pilkolio aku ungumu paimbo ningo pilenge lemo paa nimbo pilto. ¹²I ungu nio akumuni enoni na iye pengamu konopu leangei nimbo nanga imbi olandopa molopili nimbo aku tepo naa nio, molo. Enoni na tero mele kanoko penga pilko, Poloni teremo mele iye maren i kanoko tunduko yunge ungu umbulkondo kolo toko nindirimele mele imbomani naa pilko, yu paimbo moromo mele pilinge kinye penga ningo manda anjo anjo konopu tiko ningo tinge aulkemu lipo ondambo nimbo nio. Imbo maren i imbo tenga konopuna peremo ulumu naa kanoko, mongoni kangi tawendo kau kanoko penga pilko yu kapi ningo yunge imbi liko ola munduko ungu nimele mele na aku teko kanokolio kolo toko nimele iyemando manda pundu toko ungu paimbo mare manda ningo tiengei nimbo i unguma nio. ¹³Iye maren i nando iye keke lepo tolimu morono ninge lemo aku manda. Gotenga kongono tendemboindo aku tepo keke lepo topo moro. Molo na konopu tumbi tipe pepili kongono tepo molondu

lemo eno lipo tapondomboindo aku tepo moro. ¹⁴Iye tendekumu linonga nimbe kolo wangopa imbomanga pali kolondorumuna lino yu ombele mepo lino pali yu kinye kolumulu. Kraistini imboma aku tepa konopu mondoromo ulu lipo manjipolio yunge kongonomu paa tendambo konopu lteo. ¹⁵Lino Kraistinga koinjo moromolo imboma linonga temolo uluma kele topo naa molamili. Linonga nimbe kolondopa makilipe ola molorumu iyemu kau lipo manjipo molopo yu kanopa penga pilimbelo uluma kau tepo molamili nimbe yuni imbomanga nindipe aku ulu tenderimu.

¹⁶Aku tepo pilipolio na oi Kraistinga unguma naa pilipo konopu topele naa topolio maina konopuni pilipo imboma apururu nalo kinye, aku tepo imboma naa apururo. Oi konopumu perimu kinye paimbo oi Kraist kape aku tepo apurupo, yu molorumu mele pilipo tunduru, nalo kinye yu aku tepo pilipo naa apururo. ¹⁷Konopu koinjo wendo orumumunga, i ulu ltemo lipo manjirimolo. Imbo te Kraist kinye tapu topa moromo kinye Goteni kano imbomu yu imbo koinjomu molopili nimo, yu paimbo imbo koinjomu moromo. Oi tepa kenjipe molorumu uluma kamukumu mainye purumu. Kinye ulu koinjoma yu kinye wendo oromo. ¹⁸I ulu koinjoma pali Goteni kau teremo. Lino oi yu kinye opa pule molorumulu mele kinye aku teko naa molangei. Lino yu kinye tendeku tipo molamili nimbe Kraistini terimu ulu akumuni lino yu kinye tendeku tipo moromolo. Aku tepalie imboma yu kinye opa pule moromele mele tiye kolko na kinye kopu tepo molamili nimbe Goteni aku kongonomu lino tirimu. ¹⁹Aku kongonomu i tepa: Kraistini linonga nimbe tenderimumunga Goteni lino maina imboma kinye yu kinye opa pule naa molopo kopu tepo molomolo aulkemu lipe tumbi tindirimu. Aku tenderimumunga Goteni imbomanga ulu pulu kerima tiye kolopa, aku teko kenjiringimunga kot naa tendembo nimu. Imboma kinye na kinye tendeku tipo molamili nimbe Goteni kano ungumu imbomando ningo tiengei nimu. ²⁰Lino imbi topa aku tepa kongonomu tirimumunga Kraistinga konopu tukundo molopo Gote yuni imboma i teko teangei nimbeindo linoni yunge nimu ungumu andopo nindemili nimu. Akumunga Kraistini lino kanopa ltimuna yu kolo wangopo eno paa enge nimbo konge tepolio Gote kinye opa pule toromele mele tiye kolko yu kinye kopu teko molangei nimolo. ²¹Ulu pulu keru te naa terimu iyemu Goteni kano iyemuni linonga ulu pulu kerima lipe tapondopa mepili nimbe yu tirimu. Aku terimu wali yu paimbo ulu pulu keru teli iye te none terimu. Goteni aku terimumunga lino Kraist kinye peya tapu topo molopolio Goteni lino kanopalie imbo tumbi nilima nimbe karomo.

6 ¹Na Gote kinye kongono tapu topo tepo molopolio ya nindu ungu kanomunga ungu te peya eno enge nimbo nimboi tero. Eno Goteni we kondo kolopalie eno lipe tapondopa tepa kondorumu ulu kanomu we

naa terimu, terimu ulumu we mainye naa pupili neio nio. ²Aku niomunga ungu te Goteni nimbeindo,

Nani we kondo kolopo eno kinye konopu noiru walimu wendo orumu kinye enonga ungu ningima pileru.

Eno mindili nolemala aulkena wendo lipo na kinye peya molko kondonge aulkena lipo mondombo walimu wendo orumu kinye eno tepo ltiu, (Ais 49:8)

nimbe peremo. Nani eno paa nimbo tiru, pileio! Goteni nimu walimu akumu paa kinye. Kinye, Goteni imboma kinye konopu noipe we kondo kolombalo walimu. Kinye Goteni imboma lipe tapondopa, mindili nolemala aulkena wendo lipe yu kinye peya molko kondonge aulkena lipe mondombalo walimu.

**Poloni Kraistinga kongono tenderimumunga
mindili norumu mele ungumu**

³Linonga kongonomu mainye naa pupili, ungu taka naa tondangei nimbo imbomani lino kanoko keri pilko ungumu naa pilko linge ulu te naa teremolo. ⁴Akumu molo. Imbomani lino kanokolio Gotenga kongono iyema moromolo ningo pilengei nimbo ulu ima teremolo. Aku ulu wendo oromoma i tepa. Umbunima lino kinye wendo oromo wali tiye teremo naa nimbo enge nimbo moromolo. Ulu umbuni lupe lupema lino kinye wendo omba, lino teko kenjirimele uluma wendo omba, lino mindili noli uluma wendo oromo. ⁵Wali marenga imbomani lino koipeni toko, wali marenga ka tiko, wali marenga imbomani pali lino kinye mumindili kolko ru ningo lkiko tukundo tukundo ongo maku toko lino teko mundu mongo tenderemelela. Lino kongono mindili nombo tepo, wali marenga uru naa pepo, wali marenga engele kolopo moromolola. ⁶Lino ulu kake telima tepo, lipe manjili pengamu ambolopo, olo ame topili molopo, imboma kondo kolopo tepo kondoromolo. Lino Mini Kake Telimu kinye tapu topo molopo, imboma konopu mondoromolo ulu akumu kolo naa topo paa konopu mondoromolo. ⁷Paimbo unguma nimbo, Gotenga engemuni kongono teremolo. Imboma opa tengeindo ele tolo melema ki ekondo ekondo ingi tiko amboromele mele lino aku tepo mele ulu tumbi nilima amboromolo. ⁸Imbo mareni linonga imbimu liko ola munduko, mareni linonga imbimu teko mainye munduko; mareni linonga ungu umbulkondo nindiko, mareni kapi nimele. Kongono paimboma tumbi tipo teremolo nalo linondo kongonomu kolo toko teremele nimele. ⁹Imbo mareni lino kanoko imbi tirimele nalo mareni peya molamili naa ningo, umbulu tirimele. Wali mare paa koltomolo konopu ltemolo nalo koinjo pumbo we moromolo. Lino teremolo mele kanoko keri pilkolio tiye kolko konopu topele taio ningo pulteni toromele nalo lino toko naa kondoromele. ¹⁰Lino takiraki konopu keri awini peremo nalo akumu yu tepili nimbo

tono kolopo moromolo. Koropa purumo nalo imbo awini tepo kamakoma ltenderemolo. Lino melte naa noili none teremomolo, nalo mele pulumu noirimolona teremomolo. Imbomani lino kanokolio paimbo Gotenga kongono iyema moromolo ningo pilengei nimbo aku tepo moromolo.

¹¹ Korin imboma, linoni ungu te lopeke naa tepo, pali enondo nimbo para tirimolo. Eno paa lakopo konopu mondoromolo. ¹² Linoni eno kondo naa kolopo tiye kolamili paa manda naa nimolo nalo enoni lino kondo naa kolopo tiye kolamili nimelemunga konopu tendekuna naa pupili moromolo. ¹³ Lapalini enonga bakulumando nimele mele, kinye nani eno nanga bakuluma nimbolio nani eno konopu awili tipo mondoro mele enoni nando aku ulu teaio nimbo nio.

**Kraistinga imboma kake telimu moromelemunga tawendo moromele
imboma kinye tendekuna tapu toko naa molangei ungumu**

¹⁴ Kraistinga imboma Kraist ipuki naa tirimele imboma kinye tendekuna tapu toko naa molangei. Liko manjeio. Ulu pulu kerima kinye ulu tumbi nilima kinye konopu tendekuna naa purumo. Pa telimu kinye tumbulu tolimu kinye popo naa tirimbele. ¹⁵ Kraist kinye kuromanga nomi tepa kenjili Satan kinye konopu tendekuna pupili morombeleya? Kraistinga ungumu pimele imboma kinye Kraistinga ungumu naa pimele imboma kinye konopu tendeku tipe peremoya? ¹⁶ Gote moromo ulke tempelemunga ulke kiripi kake telina kuro koinge melema manda meko pungo popo tongeya? Lino, koinjo molopa kau puli Gotenga kiripi kake telimu moromolo, yu lino kinye moromo. Yu kinye aku tepo moromolomunga ungu te Goteni oi nimbe panjirimo. Yuni nimbeindo,

Na nanga imboma kinye tendekuna tapu topo molopo, enonga imunana molopo eno peya andomolo.

Na enonga Gote molombo, eno nanga imboma molonge.

(WKP 26:12 Jer 32:38 Ese 37:27)

¹⁷ Akumunga Tawendo imboma kinye, we melema anjiko kapi ningo popo toromele imboma kinye, eno kinye tendekuna naa molko, tiye kolko pungo kombu tenga lupe molko pangei.

Kalaro mololi melema tawendo imbomani anjiko popo toromele melema kinye ulu pulu keri peremo melema kinye akuma naa ambolko ulu te naa teaio.

Naa ambolko ulu te naa tenge kinye nani molamili waio nimbo eno yando limbo.

(Ais 52:11 Ese 20:34,41)

¹⁸ Na enonga lapamu molombo, eno nanga bakuluma molonge. Na

Gote enge olandopa peli iyemuni aku tepo nio, (2 Sml 7:8,14)

nimu.

7 ¹ Nanga konopu mondoro ango kame, Goteni yunge imbo molongemando aku tepa nimbe panjirimo unguma eno kinye na

kinye peremomunga pilipolio, kangindo kape konopundo kape kalaro mondoromo uluma tiye kolopo, Gote kinye pipili kolopo lipo awili tipolio ulu kake telima waye tepo molamili.

**Korin Kraistinga imboma kinye ulu pulu keru te
perimumu altoko konopu topele toko kanoko keru
pilingimunga Pol paa konopu tirimu ungumu**

²Enoni altoko lino konopu awili tiko mondaio! Linoni enonga imbo te tepo naa kenjipo, imbo te tepa kenjipili nimbo ulu te naa tepo, kolo topo imbo tenga melema toropo naa lipo, aku uluma naa terimulu. ³Nalo aku nio ungu kanomuni nani enoni teko kenjiringi nimboi naa nio. Oi kape nindu kano, nani eno paa enge nimbo konopu mondoromu ulu teni manda tepa mainye naa mundumbelo, kololi ulumuni kape, we koinjo molopolio umbuni te wendo ombalo ulu teni kape, eno konopu mondopo tapu topo moromolo mele molamili nio. ⁴Nani enondo nio ungumu pilko naa tunduko uluma pali tumbi tiko teko kondonge nimbo enge nimbo pilipolio nanga konopu wango nimo. Enoni tereleme mele imboma pilengei nimbo eno paa olandopa kapi nimbo temane topo tiro. Lino kinye ulu umbuni awini wendo oromo kinye eno moromele mele pilipolio paa konopu awili tipo konopu enge olandopa pepili moro.

⁵Aku tepo moromunga pulumu nembo. Oi na kombu Masedonia provins pumbolio, eno Korin imboma molko kenjiringi mele pilipolio konopu wango naa nipili alaye kolte kape manda naa moloru. Na kinye ulu umbuni lupe lupema wendo orumu. Imbomani na kinye karaye teringi. Konopuna tukundo umbuni tepa konopu wango naa nimona moloru. ⁶Nalo Goteni imbo paa konopu umbuni pepili moromelema konopu wango nipili molangei nimo kano Goteni na konopu wango nipili molopili nimu kinye Taitus na moloruna orumu akumunga na konopu wango nipili moloru. ⁷Nalo aku orumu ulumuni kau molo. Eno Korin imbomani Taitus yu teko konopu ame topili ningi akumuni Goteni na konopu wango tipo molambo nimula. Taitusini nando eno na kanamoloa ningo, na oi teko kenjiko, na teko konopu keru panjindiringi mele tiye kolko altoko konopu topele toko eno na kinye kopu tepo molamili ningo konopu awini liko munduringi mele nimbe tirimuna pilipolio na konopu paa olandopa tiru.

⁸Nani eno nimbo amenge tepo pipia oi topo mundurumu kanokolio eno paimbo umbuni tirimu nalo akumu mandala. Paimbo nani pipia topo eno tirumuni eno wali alaye kolte konopu umbuni ltingi kinye pilipolio kondo tirimu nalo ⁹kinye na konopu tiro. Nani eno umbuni tiru akumunga konopu naa tiro. Eno oi nimbo amenge tepo umbuni tiru akumuni eno konopu topele tondorumu akumunga na konopu tiro. Gote yuni ulu umbuni akumu eno kinye wendo opili nimuna nani

pipia topo tiru akumuni eno alaye kolte kape tepo naa kenjiru. ¹⁰Eno Goteni umbuni tirimo akumuni eno teko kenjirimele mele kanoko keru pilko konopu topele toko, mindili nolemala aulkena wendo ongo, yu kinye peya molko kondonge aulkena pangei nimbe lipe mondoromona akumu paa, ulure molo. Nalo maina wendo oromo ulu umbuni akumuni kololi ulu pulumu wendo oromo. ¹¹Eno pilkolio, i Goteni tirimo umbuni akumuni eno tepa konopu topele tondorumuna ulu penga lupe lupema eno kinye wendo oromomunga paimbo tirimo mele wamongo pilko molangei. Unguma wambo pilipo, ulu pulu keru te lino kinye naa pepili paa tumbi tipo molamili ningo teremele ulumu kinye, imbomani eno kolo toko teko kenjirimele nimele unguma eno mongo toko ningeindo popenge teko teremele ulumu kinye, enonga iye teni tepa kenjirimo kinye enoni pipili kolko yu iri toromele ulumu kinye, iye teni tepa kenjirimu wali ulure naa tepo we molorumulumunga mongo limolo ningo mini lteko moromele ulumu kinye, lino Pol altopo kanomoloa, yu kinye popo tipo molamilia ningo moromele ulumu kinye, iye teni tepa kenjirimo kinye enoni enge ningo yu liko tumbi tirimele ulumu kinye, tepa kenjirimo iyemu tepa kenjirimomunga mongo lipili ningo enge ningo teremele ulumu kinye, kano ulu penga teremelemanu ulu pulu keru eno kinye pemomu enoni naa ambolonge mele lipe ondopa, akumunga mongo te wendo ombalo kinye eno kinye mongo naa linge mele lipe ondoromo. ¹²Akumunga, paimbo eno umbuni tirimu pipiamu nani oi topo tiru nalo iye teni tepa kenjirimu nimbo pilipolio kano pipiamu topo naa tiru. Kano iyemuni imbo te tepa kenjirimu nimbo pilipolio topo naa tirula. Imbo talonga kau pipia topo eno naa tiru. Enoni nanga ungumu pilko tekolio na paa lakoko konopu mondoromele mele Gote kanopa molopili enongano paa pilko kondangei nimbo kano pipiamu eno topo tiru.

¹³Akumunga nani eno kano pipiamu topo tiru kinye kanokolio moloringi mele kanoko keru pilko konopu topele toko teko kondoringi mele pilipolio na konopu wango nipili moloru. Nalo akumunga kau molo. Taitus konopu awili tepa lipe mundupelie eno moloringina orumu kinye enoni pali yu liko tapondoringimunga Taitus yu konopu wango nipili molorumu akumu kanopolio na konopu paa olandopa tiru ¹⁴Paimbo oi Taitus pilipe molopili eno kapi niu ungu akuma yu pumbe kanorumu kinye paimbo nimu nimbe kanorumumunga na pipili naa koloru. Aku tepala oi enondo niu kano unguma kape paimbola. ¹⁵Taitus eno moloringina orumu kinye eno mini lteko pipili kolko paimbo onio, peya molamili ningo, yuni ungu nimu mele liko awili tiko pilko liko teringi ulu kanorumu kinye altopa pilipelie eno kondo kolopa olandopa konopu mondoromo. ¹⁶Kinye na pilto, enoni uluma pali tumbi tiko teko kondonge nimbo enge nimbo pilipolio na konopu tipo moro.

**Poloni Kraistinga Korin Imbomando Kombu Judia
Distrik Kraistinga Imbo Moromelema Kou Mone
Tiengei Liko Maku Tangei Nimu Ungumu**

Kombu Judia distrik moloringi Kraistinga imbomanga kou mone lipo tapondopo tiemili ningo toya toko liko maku tangei nimu ungumu

8 ¹Manda, angó kame, kinye ungu te lupe nemboi, Masedonia provins Kraistinga imbo talape moromelema pali Goteni we kondo kolopa lipe tapondorumuna moromele mele eno pilengei nimboi tero. ²Aku imboma kinye umbuni awini wendo orumu, paa mindili noringi ulumani eno molko kondongenje molo molko kenjingenje nimbe manda manjirimu kinye paa awili teko konopu tiko moloringi. Eno paa koropa pupili moloringi nalo Kraistinga imbo talape mare melema molo Itemoma lino kou mone melema olando lipo tapondopo tiemili konopu lekolio kou mone awini toya toko tiringi. ³Enoni teringi mele kanopolio nani eno Korin imboma pilengei nimbo para tiembo. Masedonia provins imbomani kou mone timolo ningi mele tikolio, altoko mare peya olandopa liko tiringila. Enoni enongano konopuni pilkolio ⁴na paa enge ningo konge tekolio ningeindo, Gotenga imbo kake teli kombu Judia distrik moromelema kombu marenga Kraistinga imbomani kou mone liko maku toko tingei teremele linoni kape peya lipo tapondopo tiemili ningi. ⁵Aku ningi ungu pilipolio enoni kou mone tinge nimbo lipo manjirimulu mele tiringi nalo aku teko kau naa teringi. Eno enongano oi Awilimu tikolio, pele kape Goteni teaio nimu ungu te pilipo nani enondo niu unguma konopu talo tepa naa pepili paa pilipo lipo teamili ningo tumbi tiko teringi. ⁶Masedonia provins imbomani aku teko teringimunga pilipolio eno Korin imbomani Judia distrik imboma we kondo kolko liko tapondoringi ulumu pulu polko teringi kinye Taitusini eno kou mone liko maku tonge mele lipe tapondopili nimbo eno moloringina puwi nimbo lipo munduru mele aku teko liko tapondonge ulumu kamukumu pora nipili nimbo yu altopo eno moromelena opili tope tipo lipo mundumboi tero. ⁷Enoni teamili nimele uluma pali paa enge ningo olandopa teremele kanomu. Kraistinga ungumu paimbo ningo enge ningo pilingeindo paa olandopa enge ningo pilko tiye naa koromele. Aku tepo pilipo moromolo mele imboma pilengei ningo taka liko naa nimele. Enge ningo imboma ningo tirimele. Eno paa awili tepa lipe manjili pepili Gotenga ungumu pilko moromele. Konopu talo naa pepa kolo toli ungu te eno kinye naa pepili Gotenga ungumu paa olandopa pilipo tepo molamili nimelela. Nani eno pulu polopo konopu mondorumunga enoni na paa olandopa konopu mondoromelela. Aku uluma olandopa teremele mele kinye aku teko imboma lipo tapondopo kou mone tiemili nimele ulu penga akumu kape olandoko teangei.

⁸Ya eno Korin imbomani teangei nio akumu eno tope tipo naa nio. Eno Korin imbomani konopu mondoromele mele akumu paimbo teremelenje manda manjipo kanamboi nimbo imbo mareni imbo lupema kondo kolko paa lipo tapondamili nimele mele pilko kanangei, nimbo tiro.

⁹Linonga Awili Jisas Kraistini eno we kondo kolopalie terimu mele eno pimele. Yu kamako molorumu nalo yuni eno lipo tapondambo nimbelie yu iye koropamu apuwe lepa molorumu. Na koropa pumbelo kinye eno mele awini kande kandema noinge nimbe enonga nimbe yu koropamu molambo nimbe iye koropamu molorumu.

¹⁰Kou mone liko maku toko tingemunga enoni teangei konopu lteo mele nemboi. Oi poinyemunga eno lipo tapondamili ningo kou mone mare pulu polko liko maku toringi kanomu, kinye kamukumu liko maku toko pora tiangei nio. Kombumanga pali imbomani akilio leko lipo tapondamili ningi nalo eno Korin imbomani kumbe leko lipo tapondamili ningo, kumbe leko kou mone liko maku toringila. ¹¹Aku kani oi liko tapondongeindo konopu tiko kumbe leko lipo tapondamili ningi mele kinye, aku teko pilkolio kou mone yu mele mele ambolko moromelema wamongo pilko kamukumu kou mone tingema liko maku tangei. ¹²Imbo teni imboma paa lipo tapondambo nimbelie yuni noirimo melemanga mele mare konopu tipe lipe imboma lipe tapondopa tirimo kinye yuni tirimo melema Goteni kanopa penga pimo. Naa noirino melema liko tiwi ungu naa nimu.

¹³Nani imbo mare mindili noromelema mindili naa nongo, eno mindili naa noromelema mindili nangei nimbo naa nio. Nani eno pali melema manda leko noiengei nimbo nio. ¹⁴Kinye, enonga we noirimele melema molo ltemo imboma liko tapondonge. Aku kinye altoko walite eno melema molo lembalo kinye enoni kinye liko tapondoko melema tirimele imbomani mele awini noikolio eno liko tapondonge kinye tendeku tepili molonge. ¹⁵Tendeku tepili molonge ungumunga ungu te Gotenga bukuna moromo. Akumu i tepa,

Imboma langi mana liko maku toringi kinye awini ltingima mare olandopa naa noiringi. Kelo teko ltingima molo naa lerimu. Awini ltingima kape kelo teko ltingima kape langi mana tendeku terimu,
(Kis 16:18)

nimbe bukuna moromo.

**Poloni Taitus kinye iye talo kinye eno Korin imbomani
kou mone noirimelema ongo lingei nimbo eno
moromelena lipo mundumboi tero nimu ungumu**

¹⁶Nani eno kondo kolopo lipo tapondambo nimbo lipo manjiro mele Gote Taitusinga konopuna molorumumunga Taitusini eno kondo kolopo lipo tapondambo nimbe pilipe moromola, akumunga Gotendo paa tereno nio.

¹⁷Taitus aku tepa pilipe moromomunga nani yundo nimboindo Korin imboma moromelena pungo, imboma liko tapondoko kou mone tingema kamukumu liko maku tangei pungo nipuwi nio kinye pilipelie konopu tipe paa aku tepo tepumbo nimo. Yuni yunu konopuni pilipe paa aku tepo teambo nimbe pilipe moromo akumunga nani aku tepo Gote kinye paa tereno nio. ¹⁸⁻¹⁹Linonga angenu te Taitus kinye peya tapu toko pangili nimbo lipo munduro. Ungu tukumemu nimbe tilipe andoromomunga aku iyemu Kraistinga imbo talapemani pali yu paimbo teremo ningo kapi nimele iyemu. Aku iyemu imbi topo lipo munduromunga ungu pulu te peya peremola. Kou monema lipolio Jerusalemendo timilindo mepo pumolo kinye Kraistinga imbo talapemani pali aku iyemu kanoko likolio lino kinye peya tapu toko pangei ningi. Aku ningi ungu pilipolio yu eno Korin imboma moromelena puwi nimbo yu lipo munduro. Aku kondo kolopa lipe tapondoli kongonomu imboma Awilimu kapi ninge kinye yunge imbimu ola molombalo nimbo paa teamili nimbo moromolo. Linoni eno paa lipo tapondamili nimbo moromolo mele kape kanangei nimbo kano kou monema mepo pumolo. ²⁰Enoni kou mone awini liko tapondoko tingema linoni lipolio Jerusalem mepo pumolo kinye kou mone tiringi imbomani Linoni kou tepo embambo tirimulu ningo linonga ungu umbulkondo nindiko iri naa tangei nimbo linonga angenu eno kanoko penga pilko kapi nimelemu kinye peya tapu topo andamili nio. ²¹I kondo kololi kongonomu temolo wali Awilimuni teko kondoromele nimbe kanopili nimbo kano kou mone tingema wamongo nokomboi tero. Nalo akumu kau molo. Imbomani kape teremolo mele kanokolio teko kondoromele ningo kanangeila nimbo aku angenumu peya teamili nio.

²²Linonga angenu te elo kinye peya tapu toko pangei nimbo lipo mundurola. Aku iyemuni wali awini kongono wamba enge nimbe terimu mele kanoru. Kinye kape Korin imbomani paimbo kou mone liko tapondoko tinge nimbe enge nimbe pilipelie eno moromelena paa pumbo tapomboi nimbe moromo. ²³Taitus lipo munduro aku iyemu yu i tepa. Yuni na kinye peya tapu topo Gotenga kongonomu andopo tepo enonga kongonoma tenderembolo iyemu. Angenu ongele talonga ungu te peya nio, Elo Kraistinga imbo talapemani eno Korin imboma moromelena palio ningo liko mundurumele iye taloni kongono teremblemunga Kraist kapi ningo yunge imbi liko ola mundurumele. ²⁴Aku kani i teko teaio. Aku onge imboma kondo kolko tapoko tukundo likolio eno paimbo Kraistinga nimo unguma tenge tiko teremblemunga linoni eno kapi nimolo ungu we naa nimolo. Aku teko teremle ulu iye ongema kanangei liko ondonge wali Kraistinga talapena moromele imboma kanoko pilinge.

**Poloni Korin imbomando Kraistinga imbo kombu Judia
distrik moromelema engele paa koromele kani liko
tapondoko mele mare we tiengei nimu ungumu**

9

¹⁻²Eno Korin imbomani enge ningo Judia distrik imboma paa lipo tapondamilia ningo moromele mele piola. Liko tapondongeindo teko

moromele mele Kraistinga imbo kombu Masedonia provins moromele imboma konopu tipo temane topo tipo eno Korin imboma kapi nimbolio niumuni, kombu Akaia provins ltemo kombu awili Korin imbomani oi poinyemunga kinye yandopa kape lipo tapondopo melema tiemili ningo nokoko moloringi mele Masedonia imbomando nimbo tiru kinye pilkolio Korin imbomani teremele mele manda lepo teamili ningo eno awinini melema tinge uluma teremelela, akumunga, Gotenga imbo konopu kake teli kombu Judia distrik moromelema kombumanga pali Kraistinga imbomani liko tapondoko we tinge kou monema liko maku toko moromele mele eno Korin imboma pimelemunga eno ungu awini pipiana naa topo timbo kinye mandala. ³⁻⁴Nalo na ombo wali Masedonia provins iye mare peya omolo lemo eno Korin imbomani kou mone tingema kamukumu naa liko maku tonge lemo nani kapi nimbo enoni teremele mele imboma temane topo tiru mele pilipolio paa mai kolombo. Eno Korin imboma kape mai kolonge. Akumunga pilipolio, na eno molongena ombo wali imboma kapi nimbo temane topo tiru mele paimbo aku teko teangei. Imbomani Poloni kolo torumu, yuni Korin imboma we kapi nimu ningo naa pilengei! Kou mone limboi omboma paimbo liko maku toko pora tiengei nimbo linonga angenu iye yupoko kanoma eno moromelena lipo munduro. ⁵Na kinye eno Korin imboma kinye lino mai naa kolamili nimbo linonga angenu iye yupokondo enge nimbolio nimboindo na oi naa pambo eno kumbe leko pungo, Korin imboma liko tapondoko, tinge kou mone liko maku toromelema kamukumu liko maku toko noiko molangei wambo kani eno moromelena liko tapondangei kumbe leko pangei nimbo lipo munduro. Pele timolo ningo panjiringi mele kou kamukumu liko maku tokolio na nokoko molangei ombo wali pilkolio konopu u nipili imboma liko tapondongeikou mone awini na toya toko tinge. Kou kamukumu naa noiko nokoko molangei ondu lemo eno pilkipili naa molko tinge kinye manda naa tembalo. Aku tepo nimbo pilipolio na oi naa wambo linonga iye angenupili pokondo eno liko tapondangei paio nimbo lipo munduro.

Poinyena langi imbo panjirimolo mele langi mongo aku tepama limolo

⁶Kou mone toya toko tiengei nimbo niomunga ungu pulumu nembo pilengei! Imbo te langi imbo koltalo panjirimomuni langi koltalo lipe noromo. Langi imbo awini panjirimo imbomuni awini lipe noromo. ⁷Imbomani imboma liko tapondoko melema konopu tiko tumbi tiko tirimele akuma Goteni kanopa konopu mondoromo kani eno imboma yu mele mele konopuni pilkolio kou mone i tepo imboma lipo tapondopo tiemili ningo pilkolio tiengei. Konopu keri panjiko naa tiengei. Naa tilimala nalo imbomani tieio ningo enge ningo konge teremelemunga tirimolo ningolio tinge ulumu manda naa tembalo. ⁸Goteni eno mele paa awini manda

timbelo noiko manda tendenge, waliwalima konopu u nimbelo uluma kinye, kongono tenge uluma kinye, melema molo lembaloma pali tipe manda tendembalo kani konopu kimbo naa tiko imboma liko tapondoko melema tiengei. Enoni liko tapondoli ulu pengama pali manda tendangei nimbe aku tembalo. ⁹Aku ulumunga ungu te Gotenga bukuna moromo, akumu i tepa:

Imbo teni poinyemanga langi imbo awini panjirimo mele imbo penga teni imbo koropama lipe tapondopa mele awini andopa moke tepa tirimo. Pele aku tepa kondo kolopa tepa kondoromo ulu pengama waliwalima pepa kau pumbelo, Gote pilipe molombalo. (*Sng 112:9*)

¹⁰Langi imbo panjirimo iyemuni langi imbo topili nimbe imboma tirimo Gote, yuni we imboma langi lupe lupema nangei nimbe tirimo Gotela, yuni enoni imboma liko tapondangei nimbe mele paa awini timbelo. Enoni kondo kolopa tepa kondoli ulu pengama tenge kinye olandopa olandopa teangei nimbe lipe tapondopa melema timbelo. Langi imbo panjirimo wali langi mongo awini toromo mele eno kinye aku tepa wendo ombalo.

¹¹Waliwalima, imboma melema molo lembalo kinye enoni kano imboma liko tapondoko mele awini toya toko tiengei nimbe Goteni eno mele awini timbelo kinye enoni enonga angenali mele awini manda tinge. Aku kinye linoni Kraistinga Judia distrik imboma lipo tapondopo, eno Korin imbomani mele awini toya toko tingema lipo mepo pumbo timolo kinye aku teko angenali liko tapondongemunga angenalini Gote kinye paa tereno ninge.

¹²Enoni aku teko Gotenga imboma liko tapondoko melema tinge ulumu tengemunga ulu talo wendo ombalo. Aku tenge kinye imbo mele molo Itemoma molo naa lepa manda tembalo. Nalo akumu kau molo. Aku tengemunga imbo awinini Gote kinye paa tereno ningo yu kapi ningela.

¹³Eno Korin imbomani Judia distrik imboma aku teko liko tapondoko melema tengemunga kanokolio we imbomani eno paimbo Kraistinga imboma molko, yunge ungu tukumemu paimbo pilko likolio yunge unguma pilko liko tenge tiko tenge mele kape enonga melemanga awini Judia imboma kinye imbo lupe lupema pali kinye toya toko liko tapondoko moke teko tinge mele kape, mona lembalona kanokolio Gote kapi ningo imbi liko ola mundunge. ¹⁴Akumu kanokolio, Goteni eno Korin imboma paa olandopa we kondo koromo mele kanokolio Gote kinye ungu ninge kinye eno paa konopu mondoko Gotendo enonga konge tendenge. ¹⁵Goteni mele paa penga olandopa we tirimu akumu linoni imboma nimbo timilindo pereremolo akumu Gote kinye paa awili tepo paa tereno nemili.

Iye Mareni Poloni Tapa Kenjirimo Ningimunga Pilipelie Pol Yu Terimu Ulumu Pipia Torumu Ungumu

10 ¹Kinye nani ungu te paa pilengei nimbo, nimbo tiro. Nimbo timboindo Kraist yu kandiki tepa taka lipe molopa yunge imbi

ola naa molopili nimbe molorumu mele na aku tepo nimbo molopolio, eno nimbo timboi ungumu paa wamongo pilengei nimbo, nimbo tiro. Iye mareni nanga ungu umbulkondo nindikolio ningeindo, Pol yu eno Korin imboma kinye peya moromele kinye pipili kolopa eno mane tirimo, nalo eno kinye naa molopa kombu tenga lupe molopalie, pipili naa kolopa unguma enge nimbe topa tirimo nimele. ²Aku teko nimele ungu pilipolio aku teko naa ningo konopu topele tangei nimbo, eno enge nimbo konge tero. Molo konopu topele naa tonge lemo Pol tena lupe molopalie kau lino unguma pipili naa kolopa enge nimbe nimo nimele mele eno moromelena ombo. Eno kinye molopolio ungu mare pipili naa kolopo paa enge nimbo eno mane timbo. Enoni Pol tepa moromo uluma maina uluma kau teremo, Kraistini kanopa penga pimo uluma naa teremo nimele mele aku teko ningo molangei ondu lemo na paa pipili naa kolopo eno enge nimbo mane timbo kani aku teko naa ningo, konopu topele tangei nimbo, eno konge tero. ³Lino paimbo mai kombuna we imboma peya moromolo nalo Kraistinga opa temilindo maina imbomani konopuni pilkolio opa teremele mele lupe, aku tepo konopuni pilipolio opa naa teremolo. ⁴Lino opa temilindo mai kombuna imbomanga opa teremele melema lipolio opa naa teremolo. Gotenga opa teli mele enge nilima lupe ambolopo, akumani opa pulemanga opa pape enge nilima ungu toromolo. ⁵Mai kombumunga lipe manjili ungu nimelema tepo mainye mundupo, Gotenga unguma naa pilemili ningo eno paa kelkele toromele unguma tepo kenjipo, imbomanga Kraist kinye opa pule konopu ltemelema lipo ambolopo ka tipo, imboma enonga konopumani Kraistinga unguma kau pilengei nimolo. ⁶Eno Korin imboma kape, eno wemani konopu alowa teko nani teaio nio ungumu pilko liko teko molonge kinye kanopolio nanga unguma naa pimolo ningo liko tui tinge imboma ombo tepo tumbi timbo nimbo nokopo moro.

⁷Imbomani ulu teremelema kanongeindo ulu tukumemu kangindo olando kau kanoko imbi tirimele. Ne iye teni na Kraistinga iyemu moro konopu lemo lemo na Kraistinga iyemu moro mele Pol kape aku nimbo mele Kraistinga iyemu moromola konopu liepili. Yu yunu kau Kraistinga iyemu moro konopu naa liepili. ⁸Nani kongono teroma Awilimuni teani nimbe na enge tirimu akumu Awilimuni eno konopu enge pepili molangei liko tapondani nimbe na kanopa lipe imbimu tirimu. Eno molko kenjengei niwi nimbe na kanopa lipe imbimu naa tirimu. Aku tepa terimumunga nanga imbimu alaye kolte lipo ola mundupo kapi nio nalo aku teromunga na pipili naa kolombo. ⁹Nani pipia topo eno tiro akuma lino pipili kolopo mini lteamili nimbe pipia topa tirimu ningo naa liko manjengei nimbo aku tepo nio. ¹⁰Paimbo iye mareni ningeindo, Poloni pipia topa tipelie lino iri topa ungu enge nili mare nimo nalo lino moromolona oromo kinye kanopolio yu we iye pupu te. Imbi naa mololi

te. Iye maren i ungu mane enge ningo tirimele mele yu aku tepa ungu mane naa tirimo nimbo karomolo nimele. ¹¹ Aku teko nimele iyema eno i teko pilengei, na eno kinye tendekuna naa molopo, kombu tenga lupe molopolio nani pipia topo pipili naa kolopo enge nimbo mane tiro mele kinye, eno moromelena ombolio mane timbo mele kinye, paa tendeku tipemu. Aku pipiana topo panjiro mele ombolio wali mane timbo ningo pilengei!

¹² Iye maren i lino iye pengama ningo enongano imbi liko ola munduko kapi nimele mele lino aku tepo temolo wali paa manda naa tembalo. Aku iyemani eno enongano konopuni pilkolio lino i tepo i tepo temolo kinye iye pengama molomolo ningo pilkolio aku teko teremele. Eno enongano teremele ulu kanoko konopuni pilko apurukolio lino iye penga olandopama ningo pimele. Aku teremele iyema lipe manjili naa peli iyemani alowa teko teremelemunga lino eno enongano kapi nimele mele lino linongano aku tepo kapi nilimalanje paa manda naa telka.

¹³ Nalo lino linonga imbi lipo ola mundupo kapi nimolo ulu Goteni i teko manda teangei nimo mele aku tepa kau linonga imbi lipo ola mundupo kapi nimolo. Lino linongano imbi lipo ola mundupo kapi nimolo nimbo Goteni lino kanopa lipe kongono teangei nimbe tirimu mele kau pilipolio lino linongano imbi lipo ola mundupo kapi nimolo. Goteni lino kongono teangei nimbe tirimu kongonomu kinye eno Korin imboma kinye kongono telipo orumulu. ¹⁴ Goteni lino kongono teangei nimbe imbi tirimu akumunga linoni eno moloringina kumbe lepo ombolio wali Kraistinga ungu tukumemu nimbo tirimulu kinye Goteni lino kongono teaio nimbe tirimumu tiye kolopo kongono te lupe alowa tepo naa terimulu. Akumunga lino linongano imbi paimbo lipo ola mundurumolo. Eno moloringina ombo ungu tukumemu naa nimbo tilimalanje aku tepo Goteni kongono tirimu te tiye kolemalanje lino linongano imbi lipo ola mundurumolo mele paa manda naa telka. ¹⁵ Goteni lino kongono teaio nimbe tirimu kongonomu teremolomunga kau linonga imbi ola mundurumolo. Imbo maren i kongono teremolemunga linoni kolo topo linonga imbi lipo ola naa mundurumolo. Eno ipuki tirimele mele olandopa pumbelo kinye linoni eno mane tipo kongono teremolo uluma enge pepa awili lepili kani imbo awinini Jisas ipuki tinge konopu ltemolo. ¹⁶ Aku tepa wendo ombalo wali kongono eno kinye teremolomu enge pepa awili tepa pembalo kinye lino eno moromele kombu anjikondo Kraistinga ungu tukume oi naa pileli imbomando ungu tukume manda pumbo nimbo timolo. Aku tepolio iye maren i andoko ungumu ningo tiringi kombuna naa pumbolio iye akumani kongono oi teremolemunga linoni terimulu naa nimbo, iye marenga kongonomunga linonga imbi lipo ola naa mundumolo. ¹⁷ Nalo Gotenga bukuna ungu te moromo mele pilipo temolo. Akumu i tepa:

Imbo teni imbo tenga imbi ola mundumbo konopu lemo lemo
 Awilimunga imbimu kau ola mundupili, (Jer 9:26)
 nimbe bukuna moromo. ¹⁸Imbo teni kongono teremo mele kanopa
 apurupe yu yunu imbimu lipe ola mundumbelo imbomu Goteni kanopalie
 i kongonomu paimbo temo, yu imbo pengamu nimbe kapi naa nimo,
 molo. Nalo Awilimuni imbo te molopa kongono teremo mele kanopa
 apurupelie yundo imbo pengamu nimbe kapi nimo imbomu kau paimbo
 imbi ola moromo.

**Iye mareni kolo toko Kraistini lipe mundurumuna
 kongono teremolo ningi iyemani teringi mele Poloni aku
 iyema na kinye tendeku tipe molo nimu ungumu**

11 ¹Ungu nio wali enoni konopu naa lepo nio konopu lekolio nalo
 pilko moromele. Na tiye naa kolko we pilengei konopu lteo.
²Korin imboma, nani eno Kraistinga imboma kau molangei nimbolio
 nimbo panjipo eno manda lepo ambo wenepo te lopa kumbu naa teli
 iye purumomu mele Kraist kinye pangei nimbo yu timbo nimbo pilipo
 moro akumunga Goteni imboma kanopa lipe yu kau liko awili tiko pilko
 molko, iye lupe tenga unguma naa pilko lombili paa naa pangei. Iye te
 lupe lombili pungei kinye paa konopu keri panjimbo nimbe moromo
 mele na aku tepo konopu lepo moro. ³Kraist kinye kau pangei nimbo
 moro nalo nani pilto. Waimbe kolo toli uluma pali pimomuni oi ambo
 Ipu kiyengo nimbe kolo topa kondi topa lipe loi tirimu kinye pilipe lipe
 lombili pumbe loi lerimu mele eno aku teko iye mareni kondi toko liko
 loi tinge kinye enonga ungumu pilkolio ningemuni, Lino Kraistinga imbo
 kake telima kau ningo yu enge ningo pilko yunge ungumu kau pilko liko
 teko moloringi mele tiye kolko konopu alowa tekolio, iye lupemani kondi
 tongema lombili pungo loi lengenje nimbo mini ltepo moro. ⁴Imbo te
 lupeni eno moromelena omba, nani Jisasinga ungu tukumemu nimbo tiro
 mele naa nimbe tirimo, yuni Jisasinga ungumu nimbo tiro nimbolie imbo
 tenga ungu lupe te nimbe tirimo kinye eno we pilko liko moromele. Molo,
 mini nimele akumu te lupe, eno oi Mini Kake Telimu ltingi akumu molo,
 te lupe, akumu enonga konopuna pumbe peremo kinye we pepili ningo
 kamukumu ltimele. Molo, iye mareni kolo toko ungu tukumemu nimbo
 tirimolo nimele kinye nani ungu tukumemu eno nimbo tiru ungumu tiye
 kolko kano iyemani ningo tirimele ungumu kau ungu tukumemu ningo,
 taka liko pilko ltimele konopu lepolio mini ltepo moro. ⁵Oi enongano
 imbi pala tondoromele nindu, kano iyema eno paimbo Kraistini Yunge
 kongonomu tendepaio nimbe lipe mundurumu iyema moromolo nimele
 aku iyemando linonga ungu mane tili iye awilima nimele, aku iyemanga
 na maindo naa moro konopu lteo. ⁶Na ungu nimbo tiemboi ulumu
 imbo teni ungu imbo naa tondoringi aku ungu paimbo nimelenje nalo

na Kraistinga unguma paa lipo manjiro. Eno mane tiro kinye unguma wambo pio mele waliwalima eno karomele.

⁷Gotenga ungu tukumemu eno nimbo timboindo nanga imbi mainye molopili nimbo aku tero kongonomunga melema tiengei naa niu. Nanga imbi mandopolio enonga imbi lipo ola mundundembo nimbo aku ulu teru. Nani aku tepo teru ulu akumu tepo alowa tenderuya? ⁸Eno lipo tapondopo Kraistinga kongono tendepo moloru kinye Kraistinga imbo talape lupe marení na liko tapondoko kou mone tiringi nalo aku wali aku imbomanga kongono naa tendepolio aku koumu wapu mele ltíu. ⁹Na eno kinye molopo kongono teru wali na melte molo lerimu kinye nanga angenupili kombu Masedonia provins molko oringi. Akumani kau na liko tapondoko mele molo lerimuma pali meko ongo na tiringimunga eno Korin imbomando na liko tapondoko melema tieio nimbo eno umbuni te naa tiru. Na enondo liko tapondaio nimbo umbuni te paa naa timbo nimbo konopu leri mele kinye kape aku telipo pumbo konopu lteo. ¹⁰Na aku tepo paimbo tero mele tembo nimbo enge nimbo nimbo panjiro mele paa mi lepo Kraistinga ungu paimbomu na kinye peremomunga paimbo nio. Nani eno Korin imboma moromele kombu Akaia provins kombumanga pali andopo ungu tukumemu nimbo timbo kinye kou moneni topo toko lieio naa nimbo nio akumu paimbo nio. Aku tepo na nanu kapi nio ungumu imbo teni kolo toromo ungumu naa ninge. ¹¹Enonga kou mone naa limbo nio akumu ambe temona nioya? Nani eno konopu naa mondoromunga aku tepo nioya? Paa molo! Na eno paa konopu mondoro mele Goteni pimo. ¹²Melte tieio paa naa nimbo akumunga pulumu i tepa. Iye mare enonga imbi liko ola munduko imbomani linonga unguma pilkolio linoni kongono teremolo mele kinye Poloni kongono teremo mele kinye tendeku tipe, yu kinye lino kinye peya Kraistini lipe mundurumu iyema molopo, kongono teremolomunga melema limolo ningo kanangei ningo teremele mele paa naa teangei. Imbomani kano iyemanga ungu kolo tolima paa naa pilengei nimbolio aku iyemani kongono teremolomunga melema tieio nimele mele nani paa naa tepo, na imboma lipo tapondopo Kraistinga kongono tenderomunga melema naa ltio mele altopo kape paa naa limbo.

¹³Aku teko teremele iyemani imbomani lino Kraistini lipe mundurumu iyema moromolo ningo kanangei ningo kolo toko andoko Kraistini lipe mundurumu iyemani kongono teremele mele eno aku teko manda leko andoko kongono teko moromele. ¹⁴Aku teremele mele kanokolio konopu kimbo tiko naa molangei. Kuromanga nomi Sataneni kape imboma kondi tombaindo yu paimbo moromo mele apuwe lepa mulu kombuna ensel te pa telina moromo mele molambo nimbe aku tepa none teremo. ¹⁵Sataneni aku tepa teremo lemo yuni teremo mele yunge kongono tendeli kendemande iyema imbomani lino kanokolio iye tumbi nilimunga

kongono tendeli kendemande iyema moromolo ningo kanangei ningo aku teko manda leko kolo toko tenge kinye kanokolio konopu awini kimbo naa tieio. Altopa imbo akumanga aku ulu terelemunga Goteni pundu tombalo.

**Pol Kraistini kongono tendepuwi nimbe lipe mundurumu
kongonomu tendembaindo mindili norumu mele ungumu**

¹⁶Nani oi nindu kano mele altopo nio. Konopu naa peli iyemu moro ungu naa neio. Nalo na aku teli iyemu konopu lenge lemo nani iye keke lepo tolimuni teremo mele nanga imbi olando munduro unguma pilko taka liko molaio. ¹⁷Nani na iye awili pengamu nimbo aku tepo nimbo kenjimbo kinye Awilimuni oi molopa terimu wali nimu mele naa nimbo. Keke lepo toli iye teni nilka mele na nanu imbi lipo ola mundupo nimbo kenjimbo. ¹⁸Mai kombuna imbomani enonga imbima liko ola mundurumele mele iye awinini aku teko terelemunga na aku tepo nanga imbimu nanu lipo ola mundupo kapi nimbo. ¹⁹Eno keke lepo naa topo lipe manjili peli imboma moromolo konopu ltemele nalo keke lepo toromele iyema keke lepo we tangei ningo tiye kolko aku unguma we taka liko pilko moromele. ²⁰Iye mareni eno ka kongono tirimele, molo enonga kongono we tendaio nimele, molo eno ningo ame tondoko enonga melema we ltimele, molo eno liko loi tiko kolo toromele, molo lino iye penga awilima moromolo. Eno imbo kerima moromele nimele, molo linonga unguma paa pilengei, lino paa lombili wangei ningo enge ningo eno larauwe toromele kinye kape, eno Korin imbomani aku teko tereleme iyema pali aku teko teangei ningo tiye kolko iye pengama, paa tereleme ningo enonga unguma taka liko pilko moromele.

²¹Aku iye pengamani tereleme mele lino tamba nimbe eno Korin imboma kinye molorumulu wali manda naa terimulumunga kondo teremo. Nalo iye teni yu moromo mele kinye, yu kinye uluma wendo oromo mele kinye, pipili naa kolopa enge nimbe nimbe para tirimo lemo kinye i nio ungumu keke lepo ungu langopo nimbo na kape moro mele kape na kinye ulu wendo oromoma kape pipili naa kolopo enge nimbo tumbi tipo nimbo tiemboi. ²²Aku iyema Hibru iyema lemo na kape aku iyemula. Aku iyema Israel iyema lemo na kape aku iyemula. Aku iyema anda kolepa Abrahameni kalopa ltimu iyema lemo na kape aku iyemula. ²³Aku iyema Kraistinga kongono tendeli kendemande iyemaya? Eno Kraistinga kongonomu tenderemele mainyendopa mele, na Kraistinga kongonomu paa olandopa tendeli iyemu moro. I na nanu imbi lipo ola mundupo kapi nimbo nio ungumu keke lepo toli ungu mele nio. Na Kraistinga kongonomu mindili nombo olandopa terula. Na wali olandopa ka ulkena peru. Na wali paa awini koipeni toringi mindili noru mele aku iyema tepo mainye munduro. Wali awini na koromele

makona puru. ²⁴Juda iye nokolimani na walite walite ningo ka tiko na undupo kanambo ningolio ka pulteni 39 ningo toringi. Aku lipe popo tipe wali kite pakera toringi. ²⁵Wali yupoko Rom iyemani na mapuni toringi; walite Juda imbomani na kouni toringi, wali yupoko na sipina andoru kinye topa bultupe kamukumu keri lierimu; walite sip te aku terimu kinye na nomu kutana tukundo ipo leli tangoli wali talo peru; ²⁶ulke tenga wali awini naa pepo, kombu lupe lupemanga awini pelipo kau andoru; andoru kinye wali marenga pondeanga na nona purula; wali marenga wapu noli iyemani na toko melema wapu lingei teringila; wali marenga nanga Juda imbomani na tongei teringi; wali marenga Juda imbo talapena tawendo imbomani na tongei teringila; wali marenga taunomanga na tongei teringi; wali marenga na kombu ku lelina andoru kinye na topa kondombai ulumare wendo orumu; wali marenga nomu kutana na no wangorula; wali marenga iye maren i kolo toko lino Kraistinga iyema moromolo ningolio nanga kongonoma pipi tindingei teringila. ²⁷Mindili nombo umbunima pepili kongonoma andopo tepo, kongono teremunga wali awini uru naa pepo, wali awini engele kolopa no wali tepili molopo, wali awini langi naa nombo we pepo, wali awini ali terimu kinye wale pakoli pakombo te naa lerimu kolona paa koloru. ²⁸Akumu kau molo. Umbuni mare peya na kinye wendo oromo. Waliwalima nani Kraistinga imbo talapema nokomboindo konopu paa awini lipo munduromunga na konopuna umbuni awini pepili moro. ²⁹Kraistinga imbo te yu enge nimbe moromo mele pora nimo kinye na kape yu kinye kondo koromunga konopu enge pepili naa moro. Melteni Kraistinga imbo te kondi toromo kinye yuni enge nimbe pimo mele tiye kolopa tepa kenjirimo kinye na paa kamelena mindili teremo.

³⁰Nanga imbi nimbo pala mundumbo lemo na tepa tamba timbei teremo uluma nindu kano mele nimboi tero. ³¹Awili Jisasinga Lapa Gote, yunge imbi waliwalima lipo ola mundurumolo, yuni ungu i nioma kolo toromo manda naa nimbelo. ³²Kombu awili Damaskus na puru wali iye nomi king Aretasinga kombu nokondorumu iye awilimuni ami iyemani na ambolko liko ka tiengei, Damaskus pape kerepuluna nokoko angilengei nimuna nokoko angileringi. ³³Nalo pape ombona nokoko angileringimunga nanga angenupili maren i na wale basketena lakillkolio papena ka moko toko liko tawendo munduringi. Aku teringimunga aku iye awilimuni na ka timbei terimumu ka naa tipili nimbo kowa puru.

**Pol mongo indi kumbu tepa kanopalie ungu enge nili mare awini
pilerimu kinye melteni yunge kangina torumu ungumu**

12 ¹Nani nanu kapi nimbo nanga imbimu nanu lipo ola munduro mele paa lipo ola mundumbola. Aku tepo, na nanu imbi lipo ola mundupo kapi niomu ulu pengama naa tero kani eno kinye na kinye lino naa lipe tapondombalo

nalo Awilimuni mongo indi kumbu tipelie ungu lopeke tepa peremo mare lipe ondorumuma nimbo tiemboi. ²Kraistinga iye te kanopo imbi tiro, aku iyemu poinye 40 omba pupili oi Awilimuni yu lipe mepa mulu kombu paa olandopamu aku mulu kombu yupoko tipemu nimelemunga tukundo mepa purumu. Aku iyemu kangi pali meli purumu molo minimu kau meli purumunje, na naa pilto. Goteni kau yunu pimo. ³⁻⁴Aku iyemu, Goteni mulu kombu paa pengana lipe meli purumu mele pilto, nalo akumu kangi pali mepa purumu molo minimu kaunje, na naa pilto. Goteni pimo. Aku iyemuni ungu mare pilerimu aku unguma imboma pilengei ningolio imbomani ningeindo perelemala. Imbomani naa ningo tiengei ningo mi toromele unguma pilerimu. ⁵Iye te aku tepa ulu te terimu nio iyemunga imbimu lipo ola mundundupo kapi nindimbo nalo nanga imbimu lipo ola mundupo kapi naa nimbo. Nanga imbimu lipo ola mundembo nimbolio na enge te naa peremo mele kinye umbuni na kinye wendo oromo mele kinye kau nimbo tipo imbi lipo ola mundumbo. ⁶Molo nani paimbo nanu kapi nimbo nanga imbi lipo ola mundulkanje, paimbo unguma kau nilkamunga na keke lepo toli iye te naa molka. Na kinye uluma wendo orumu temanemu imbomani pilkolio nanga imbi liko ola mundunduko na liko awili tilimalanje manda naa telka. Na we tepo molopo ungu nimbo tiroma kau kanoko pilkolio na moro mele tumbi tiko pilengei.

⁷Goteni na mulu kombuna mepa pumbe na mele paa pengama lipe ondorumu kanorumunga Goteni na none naa teambo nimbe nanga kangindo mindili nombo molombo melte tirimu. Aku melemu kuromanga nomi Satanenga kendemande teni na mindili nopili nimbe waliwalima mindili tirimo. ⁸Awilimuni na lipe tapondopa umbuni akumu wendo lindipili nimbo wali yupoko yundo enge nimbo konge teru, ⁹nalo yuni umbunimu wendo naa lipelie nando nimbeindo, imbo te enge naa peremo kinye nanga engemuni yu enge paa olandopa peremomunga nani nu we kondo koro ulumuni nu manda molonio nimu. Yuni aku tepa nimumunga ulu marenia na tepa tamba tirimona Kraistinga engemuni na kinye peremomunga paa tono kolopo moro. ¹⁰Na Kraistinga kongono tenderomunga kuro topa kangi tamba nimo molo konopu enge naa peremo kinye kape, na teko kenjiko ungu taka tondoko teko pipili kondoromele kinye kape, na kinye umbuni awini wendo oromomunga mindili noro kinye kape, imbomani na konopu keri panjikolio na umbunima wendo opili ningo na teko kenjiko mindili tirimele kinye kape, na konopuna umbunima tepa wango naa nipili moro kinye kape, aku tepa umbunima wendo wendo oromo kinye na enge te naa peremo kinye, Kraistinga engemu na kinye pepa na nokoromomunga enge pepili molopo konopu wango tipo aku uluma wendo opili nimbo moro.

**Poloni Kraistinga Korin imboma Kraistinga ungumu
enge ningo pimele mele tiye naa kolko kamukumu
enge ningo pilko molangei nimu ungumu**

¹¹Nanga imbi ola molopili nimbo nanu kapi nimbo kano ungu niomu manda naa tepili, nimbo kenjipo keke lepo toro nalo enoni na aku ulu

teambo nimele mele tero. Aku iyemani na ningo kenjiringi kinye eno pilengei eno Korin imbomani na iye pengamu ningo kapi nindilimalanje paa. Na paa imbi moromo iyemu konopu naa lteo nalo aku iyema lino Kraistini nanga kongonomu tendepaio nimbe lipe mundurumu iye penga awili olandopama moromolo nimele iyemanga na iye mandopa te naa moro. ¹²Kraistini Nanga kongonomu tendepaio nimbe lipe mundurumu iyemani teremele mele na eno kinye molopolio na aku teli iye te moromo ningo kanangei nimbo nani aku tepo ulu mare teru. Na paa mindili noru umbunima we meambo nimbo tiye naa kolopo enge nimbo molopolio, ulu enge nili awini lupe lupema tepo, imboma kanokolio paa mini lteremele ulu enge nilima teru kanomu. ¹³Nani Kraistinga imbo talape mare kinye teru mele olandopa, eno Korin Kraistinga imbo talapemu kinye teru mele mainyendopaya? Ulu tendekumu kau teru, eno Korin imbo talapemu kinye naa teru, akumu kongono tenderumunga eno umbuni tipo melema tapaio ungu naa niu. Eno umbuni aku tepo naa tirumu alowa teru nalo alowa teremunga na kinye konopu keru naa panjiko, tiye kolaio.

¹⁴Kinye na eno moromelena wali yupoko tipo omboi tero nalo ombolio eno umbuni te tipo melema tieio nimboindo naa ombo. Na enonga melema konopu mondopo limboindo naa ombo. Na eno konopu mondopo kanomboindo ombo. Bakulumani anupili lapali pele liko tapondongeindo melema naa noindirimele; anupili lapalini bakuluma liko tapondongeindo melema noindirimele. ¹⁵Aku tepo, nani eno lipo tapondambo nimbo konopu tipo nanga melema eno timbo, na nanu kape eno timbo. Nani eno konopu olandopa mondoromunga enoni na alaye teko konopu mondonge aku mandaya? ¹⁶Aku enonga tenge nalo nani eno umbuni te naa tiru. Nalo enonga iye marenu Poloni lino umbuni we tirimo, yu melema naa tirimolomunga kou mone wapu limbeindo nimbe amo tondoromo, imboma lipe tapondombaindo tieio naa nimo nimele. Kondi toli ulu pulumu Pol kinye peremo nimele. ¹⁷Akumu ambe temona nimeleya? Nani iye mare eno moromelena paio nimbo lipo munduru akumani enonga melema wapu liengei paio nimbo lipo munduruya? ¹⁸Nani oi Taitus eno moromelena paa puwi nimbo enge nimbo lipo munduru wali linonga angenu te Taitus kinye koniye leko palio nimbo lipo mundurula. Pele, Taitus eno moloringina ombalie eno nimbe amo tondopa melema wapu ltimuya? Taitus kinye iltonga konopu tendeku tipe pepili ulu teremoloma tendeku tipo naa teremoloya?

¹⁹I pipia topo tiromu yuni teremo mele tumbi tipe teremo ningo pilengei nimbe topa tirimo ningo pimeleya? Paa molo! Gote pilipe molopili i nio. Kraistini niwi nimo mele nio. Nanga imbo konopu mondoro imboma, nani ulu teroma pali eno lipo tapondopo konopu enge pepili molonge uluma kau tero nio. ²⁰Ambe temona eno moromelena ombo wali penga teko molangei konopu lteo mele naa molongena

kanambo. Enoni kape na opili konopu lenge mele naa ombona kanonge. Ombo kanombo kinye eno opa karaye teko, teko kondoko mele pengama noirimele imboma kinye konopu keru panjiko, popenge teko mumindili kolko, imboma kondo kolko liko naa tapondoko eno enongano yu mele mele nokoko, imbomanga ungu umbulkondo nindiko, andoko kolo toko imboma temane toko tiko, eno mongo lili imboma molko, nendo yando unguma naa pilko konopu tendekumu naa pepili uluma yu mele mele teko embambo tiko, ulu keru aku tepama teko paa molko kenjinge kinye kanombonje nimbo piomunga na mini ltepo moro. ²¹Eno moromelena ombo kanombomunga ungu te peya peremola. Eno moromelena altopo ombo kinye eno kanoko molangei nanga Goteni na tepa pipili kondombalo. Oi ulu pulu keru teringi imbomani teko kenjiringi mele kanoko keru naa pilko konopu topele naa toringi lemo ulu aku tepa mele te na kinye wendo ombalo. Amboma kinye iyema kinye wpera toringi uluma kinye, iye naa pungo ambo naa lili imboma ulu kerinali teringi uluma kinye, aku teko ulu kerima kau tengeindo eio ningo konopu kimbo tiko andoko teringi uluma kinye, aku ulu teko kenjiringima kanoko keru pilko konopu topele naa toringinje. Oi teringi mele we teko moromelenge nimbo pilipo na mini ltepo moro. Paimbo aku ulu teko molangei ondu lemo kanopolio na eno kinye konopu umbuni tepili kola tembo.

**Poloni Kraistinga Korin imboma kamukumu lepi lepi topa,
molonge mele enge nimbe mane tirimu ungu mare**

13 ¹Kinye na wali yupoko tipe eno moromelena omboi tero. Omboi tembomunga ungu te Gotenga bukuna nimo mele i tepa, Imboma pilko molangei imbo teni imbo te ulu te tepa kenjirimu mele nimbe timbelo kinye imbo akumuni tepa kenjimbelo mele imbo taloni molo yupokoni kanokolio yu tembalo mele manda ningo tinge kinye kau ungumu pilko imbomuni paimbo tepa kenjirimu ningo pilengei! Imbo tendekumuni kau nimbe timbelo ungu naa pilengei! (Lo 19:15)

nimbe moromo. ²⁻³Kraistini nanga kerena ungumu nimbe tirimonje ningo pilko liko ondowi nimelemunga nani oi wali talo tipe eno kinye ombo molopolio lepi lepi topo tembo niu mele kinye altopo aulke tulena molopolio lepi lepi topo niola. Oi ulu pulu keru teringi imboma kinye, we imbo lupemani altoko ulu pulu keru tereleme imboma kape, te tiye naa kolopo eno pali mindili nangei nimbo. Kraist yuni enge pepili eno tepa amenge teremo. Teko kenjirimelemunga mane timbeindo enge naa pepili tamba nimbe naa teremo. ⁴Paimbo oi yu enge te naa perimu kinye unjo poloheyana uku toko panjiringi kolorumu nalo Gotenga engemuni yu koinjo moromo. Na yu kinye tapu topo morombolomunga yu oi enge te naa pepili molorumu mele na enge te naa pepili morola, nalo na eno

moromelena ombo wali Kraist peya tapu topo molombolomunga Gotenga engemu na kinye pepili eno enge nimbo mane timbo.

⁵Eno yu mele mele enongano enonga konopuma apuruko pilkolio, lino Kraist paimbo, Yunge ungumu paimbo nimbo enge nimbo pilipo moromolonje molo molonje ningo pilengei! Enongano yu mele mele paa wamongo pilengei! Kraist Jisas enonga konopuna moromo ningo pimele konopu lteo. Molo aku teko manda manjiko pilkolio paimbo nimbo enge nimbo naa pilipo moromolo ningo pilengeiya? ⁶Nalo lino kongono teremolo mele wamongo kanoko pilko apurukolio lino paimbo Kraistini Yunge kongono tendepaio nimbe lipe mundurumu iyema moromolo ningo kanangei konopu lteo. ⁷Na Gote kinye ungu nimbolio, enoni ulu te teko naa kenjingei liko tapondowi nimbo konge tero. Lino Kraistini Yunge kongono tendepaio nimbe lipe mundurumu iyema moromolo ningo kanangei nimbo aku tepo yu konge naa tero. Akumu ulure molo. Enoni lino kongono teremolo mele kanoko apurukolio yu kolo toli iyemu ninge lemo manda nalo enoni ulu tumbi nilima kau teko molangei konopu lteo. ⁸Ungu paimbomu tepo mainye mundumbo manda naa temolo. Ungu tukumemu waliwalima lepa kau pumbelo uluma kau lipo tapondopo temolo. ⁹Lino tepa tamba timbei umbunima wendo omo lemo ungure molo nalo ipuki tiko moromelemunga lino tono koltomolo. Aku tepo Goteni eno lipe tumbi tindipelie molko kondangei enge tipili nimbo Gotendo konge tendepo moromolo. ¹⁰Awilimuni na yunge kongonomu tendani nimbe eno tepo enge tipo mondambo imbimu na tirimu aku imbimuni eno moromelena ombolio nani eno enge nimbo iri topo eno nimbo maindo naa mundembo konopu lepolio na kombu tulena molopolio i pipiamu eno topo tipo olandopa olandopa tumbi tiko molangei nio. Awilimuni eno molko kenjingei kongonomu teani nimbe na imbi aku tepamu naa tirimu.

Poloni pipiamu topa pora timbeindo torumu unguma

¹¹Manda, nanga anga kame, pipia manda topolio eno molaio nio. Eno olandopa olandopa imbo tumbi nilima molamili ningo aku teko molonge uluma enge ningo teko, nani eno teangei nio mele pilko liko teko, konopu tendekuna pupili tendeku tiko molko, ame toko molaio. Aku teko molonge kinye Goteni eno konopu mondopa, eno konopu tendekuna pumbe u nipili taka liko molangei nimo iyemu eno kinye molombalo.

¹²Gotenga imbo kake telima moromelema anga kame ningo eno enongano nendo yando kangulko kondo kolko molaio. ¹³Gotenga imbo kake teli i moromeleman i pali eno molko kondaio nimele.

¹⁴Awili Jisas Kraistini eno pali we kondo kolopa molopili molko, Goteni eno pali konopu mondopa molopili molko, Mini Kake Telimu eno kinye pali tapu topa molopili molangei. I peya nio.